

**СРПСКА АКАДЕМИЈА ОБРАЗОВАЊА
БЕОГРАД, КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ 43
ЧЛАН САО *акад.проф. др Никола Цекић***

Министарство просвете, науке и технолошког развоја спроводи јавну расправу о *Предлогу стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године*. Јавна расправа спроводи се у периоду од 19. фебруара до 10. марта 2021. године (*Предлог стратегије* је у прилогу).

САО се укључује у јавну расправу, те Вас молимо да проучите овај докуменат и да нам своје примедбе и предлоге доставите најкасније до 8.марта 2021. године на мејл : вилотије35@gmail.com

На основу ваших примедби и сугестија биће уобличени закључци, које ће Председништво САО разматрати и упутити Министарству просвете, науке и технолошког развоја Србије.

Хвала !

Акад.проф. др проф. др Никола Цекић

Пажљиво сам прочитао документ *Предлог стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године и о истом* имам следеће мишљење.

Предлог стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године долази у најнеповољнијем тренутку када планетрани проблеми са КОВИД пандемијом значајно и шокантно ремете све раније урађене развојно-стратешке планове, посебно оне који се односе на глобалну националну економију.

1. На 24. страници овог документа пише: “Ту се пре свега мисли на закључак да у Србији постоји недовољно улагање у образовање, те да је у будућности неопходно повећање финансијских средстава намењених образовању, односно смањење улагања буџетских средстава у образовање не би требало да се дешава, јер је образовање од стратешке важности за даљи економски и друштвени развој РС. Ово је од посебног значаја ако се има у виду да је Србија у 2017. години издвајала само 3,7% БДП за образовање, што је испод 25 просека за групу земаља са истим приходима (4,7%), али и у односу на просек улагања у земљама региона (4,6%)¹.”
2. За остваривање циљева из *Предлога стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године*, круцијално је питање улагања новчаних средстава у образовање, посебно ако се има у виду намера Србије да што пре постане чланица Европске уније, као и то да постоји велика вероватноћа да ће се улазак десити у времену до 2030. године. Уколико се жели бржи раст, искорењивање неписмености једног дела становништва и здрава визија развоја квалитетног образовања неопходно су потребна повећана издвајања новчаних средстава из БДП-а како би се обезбедило постизање пуног потенцијала становништва, а нарочито сваког детета и младе особе у Републици Србији. 4.7% БДП-а би требало да буде полазна, минимална основа за даља новчана улагања у образовању иако би са новчаним издвајањем од 5% БДП-а укупни резултати били приметно бољи. Тим пре што се данас у свету врло брзо успостављају темељи за развој актуелног дигиталног образовања на свим образовним нивоима и што су сугерисана улагања од 5% БДП-а знатно, знатно већа.
3. Сигурно је би позитивна искуства водећих држава у свету Израела, Јапана, Јужне Кореје, Финске и сл. требало користити у погледу организовања и ремоделовања мрежа образовних институција у РС Србији. При томе су привредни показатељи из блиске прошлости и садашњости индикативни за нову концептуалну визију развоја. Овог часа може се тврдити да нам колико данас предстоји радикално ремоделовање постојеће мреже образовних институција, посебно високошколских. На осмом Конгресу инжењера и техничара Југославије², на основу статистичких података, изнео сам тврдњу по којој мрежа високошколских институција није ни приближно пратила реалне потребе у привредним и производним организацијама. А то јесте суштинско питање, не само за организовање факултета, већ пре свега ради бољег и функционалног регулисања општих привредних и културолошких

¹ Serbia: Human Capital and Jobs, World bank. Документ је доступан на: www.worldbank.org/humancapital

² *Образовање инжењера Југославије на прагу XXI века. Савез инжењера и техничара Југославије. Београд, Центар “Сава”, 29 - 30.09.1997. год.*

токова. Јасно је да застарели модели привредног развоја, базирани на конвенционалној индустријској производњи неће довести до жељеног развоја.

У Србији је евидентно одсуство оперативно-стратешког управљања са којим би се постигле чвршће везе науке и привреде. Циљеви из претходних стратегија на које се држава обавезала нису остварени. Идеје из Привредне коморе (Савет за сарадњу науке и привреде, у коме су представници надлежног министарства, Фонда за иновациону делатност, државних универзитета, научно-технолошки парк Београд, Развојна агенција Србије и други) нису дале успешна решења. Недовољна буџетска улагања утицала су на овакав развојни ток. Једино су се сва улагања у информационе технологије враћала вишеструко. То је био најбрже растући сектор српског извоза са значајним финансијским ефектима.

4. На стр. 59. овог документа означено је да се из средстава уговорених зајмова и кредита, реализује пројекат „Студентско становање у Србији“ - Банка за развој Савета Европе - ЦЕБ. Како сам својевремено код надлежних Министарстава у Београду руководио научним пројектима:
 - Једногодишњи научно - технолошки пројекат: “УРБАРХИТЕКТУРА УНИВЕРЗИТЕТСКИХ ОБЈЕКТА У СРБИЈИ, САДРЖАЈ И ПРОСТОРНИ КОНЦЕПТ СТУДЕНТСКИХ ДОМОВА”; Одобрено одлуком Министарства за науку и технологију Републике Србије, 26.09.1995 године. Евиденциони број пројекта: И.5.0930. Руководилац пројекта: проф. др Никола Цекић, дипл. инж. арх.
 - Технолошки научни пројекат: “ИЗГРАДЊА СТУДЕНТСКИХ ДОМОВА У СРБИЈИ ПОЧЕТКОМ 21. ВЕКА”.(01.01.2011-31.12.2017. године.). Руководилац пројекта: проф. др Никола Цекић, са Грађевинско-архитектонског факултета, из Ниша. Одобрено одлуком Министарства за науку РС из Београда, јануара 2011. године. Евиденциона шифра пројекта: 36037.
то Вам у Attachment-у шаљем објављене књиге у електронском облику са уверењем да могу бити од користи за даљи рад на овај теми.
5. На крају, добронамерна је сугестија да се, ради прегледности, овом документу додају графички прилози, (радијални дијаграми, стубићи, табеле и сл.) са бројчаним вредностима, како би се избегла дескриптивна уопштеност у тексту. Било би такође добро, да се уради компаративни приказ са подацима из претходног Предлога стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији, као и са приказом из држава чланица Европске уније. Предлажемо да се угради списак литературе и коришћених докумената на основу којих се даје визија Предлога стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године.

Срдчан поздрав, *акад. проф. др проф. др Никола Цекић*